

Arviointi- ja kuntoutusyksikkö: Arviointi- ja kuntoutusyksikössä järjestetään lyhytaikaista, ympärivuorokautista sairaanhoitoa, kuntoutusta ja toimintakyvyn arviointia. Yksikössä työskentelee moniammatillinen hoitotiimi, johon kuuluu mm. lääkäri, hoitajat, kuntoutustyöntekijät ja asiakasohjaajat

Asiakkaat tulevat yksikköön sairaalasta tai kotoa akuuttihoiton jälkeistä jatkohoitoa tai kuntoutusta varten. Yksikön erityisenä tehtävänä on asiakkaiden toimintakyvyn arviointi kotona asumisen tai palvelutarpeen selvittämiseksi. Arviointi- ja kuntoutusyksikössä voidaan tarjota myös palliatiivista- ja saattohoitoa.

Ensihoito: Äkillisesti sairastuneen tai loukkaantuneen potilaan kiireellisen hoidon antaminen ja tarvittaessa potilaan kuljettaminen hoitoyksikköön. Ensihoitoa on terveydenhuollon ammattihenkilön tai muun terveydenhuoltoon koulutetun henkilön loukkaantuneelle tai sairastuneelle antama ensimmäinen, kiireellinen hoito, joka voidaan aloittaa tapahtumapaikalla ja jota voidaan jatkaa kuljetuksen aikana.

Erikoissairaanhoito: Lääketieteen ja hammaslääketieteen erikoisalojen mukaista sairauksien ehkäisyä, tutkimusta, hoitoa, ensihoitoa, päivystystä ja lääkinällistä kuntoutusta osana terveydenhuollon palveluja. Erikoissairaanhoitoon palveluja järjestetään pääosin sairaaloissa ja niiden poliklinikoilla.

Digipalvelut, digitalisaatio: Tietotekniikan avulla toteutettavat palvelutoiminnot (esim. etävastaanotto tai neuvonta)

Hyvinvointialue: Alue, joka lakisääteisesti vastaa aiemmin kunnille kuuluneista sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palveluista.

Integraatio: Toimintojen yhteensovittaminen (esim. sote- tai palveluintegraatio), jolla saadaan aikaan tehokkaampia tuloksia

Investointi: Pitkäkestoinen, usein merkittävä taloudellinen panostus tulevaisuuteen, jonka oletettu hyöty jakautuu pitkälle aikavälille.

Järjestämissuunnitelma: Asiakirja(kokonaisuus), joka kuvaa palvelustrategian valinnat ja keinot tavoitteiden toteuttamiseksi.

Järjestämisvastuu: Hyvinvointialue vastaa palveluiden saatavuudesta sekä tarpeen, määrän ja laadun määrittämisestä sekä tuottamistavoista ja valvonnasta. Oman tuotannon lisäksi hyvinvointialue voi järjestää palveluita yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa tai ostaa niitä kumppaneiltaan, esimerkiksi yrityksiltä tai yhteisöiltä.

Kotisairaala: Kotisairaalahoido on määräaikaista, tehostettua kotisairaanhoidoa. Se voi olla perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoitoon tai niiden yhdessä järjestämää toimintaa. Kotisairaalahoidon yhteydessä annettavat lääkkeet ja hoitosuunnitelman mukaiset hoitotarvikkeet sisältyvät hoitoon.

Kotisairaanhoito: Kotisairaanhoito on hoito- ja palvelusuunnitelman mukaista tai tilapäistä potilaan asuinpaikassa, kotona tai siihen verrattavassa paikassa moniammatillisesti toteutettua terveyden ja sairaanhoidon palvelua. Sen tarkoituksena on helpottaa sairaalasta kotiutumista, sairaan henkilön kotona selviytymistä ja tukea omaisia sairaan henkilön kotihoidossa. Kotisairaanhoitoa ovat erilaiset lääkärin määräämät sairaanhoidon toimenpiteet, kuten näytteiden ottaminen, mittaukset, lääkityksen valvominen ja asiakkaan voimien seuraaminen sekä kivun helpottaminen.

Kotihoito: Kotihoidon palveluilla huolehditaan, että henkilö suoriutuu jokapäiväiseen elämään kuuluvista toiminnoista kodissaan ja asuinympäristössään. Näihin voi yksilöllisen tarpeen mukaan yhdistyä myös terveydenhuoltolain mukaisia kotisairaanhoitoon palveluita. Kotihoidon palvelut voivat olla julkisia hyvinvointialueen järjestämiä tai asiakkaan itse kustantamia yksityisiä palveluita.

Laitoshoito: Laitoshoitona järjestetään hoitoa, huolenpitoa tai kuntoutusta tarvitsevan henkilön palvelut silloin, kun henkilön (sosiaalihuolto- ja terveydenhuoltolaissa tarkoitettuja) palveluja ei ole mahdollista tai tarkoituksenmukaista järjestää hänen omassa kodissaan.

Sosiaalihuollon osalta laitoshoido kohdentuu pääasiassa ikääntyneiden tai vammaisten henkilöiden, sijaishuoltoa tarvitsevien tai huostaanotettujen lasten sekä päihdeongelmaisten hoitoon. Terveydenhuollossa

laitoshoidolla tarkoitetaan hoitoa ja kuntoutusta sairaalan, terveyskeskuksen tai muun terveydenhuollon toimintayksikön vuodeosastolla tai sitä vastaavissa olosuhteissa.

Lapsiperheiden kotipalvelu: Lapsiperheiden kotipalvelun tavoitteena on tukea perhettä arjessa selviytymisessä. Kotipalvelu toteutetaan aina yhteistyössä perheen kanssa.

Lastensuojelu: Lastensuojelulla turvataan lapsen oikeutta turvalliseen kasvuympäristöön, tasapainoiseen ja monipuoliseen kehitykseen ja erityiseen suojeluun. Sen mukaisilla toimilla vaikutetaan myös lasten yleisiin kasvuoloihin ja tuetaan vanhempien kasvatustyötä. Lastensuojelua järjestetään sekä avo- että laitospalveluina.

Matkapalvelukeskus: (tässä) Pohjoisten hyvinvointialueiden (Pohjois-Pohjanmaa, Kainuu, Lappi ja Keski-Pohjanmaa) yhteinen Tervia Osuuskunnan tytäryhtiö, joka tuottaa sosiaali- ja terveydenhuollon henkilökuljetusten välityspalveluita sekä vastaa kuljetuspalvelujen hankinnasta.

Mielenterveyspalvelut: Mielenterveyspalveluilla pyritään ehkäisemään, lievittämään ja hoitamaan mielenterveyden häiriöitä ja niiden seurauksia. Palveluihin kuuluvat ohjaus, neuvonta ja tarpeenmukainen psykososiaalinen tuki, kriisitilanteiden psykososiaalinen tuki sekä mielenterveyden häiriöiden tutkimus, hoito ja kuntoutus.

Mielenterveyspalvelut ovat osa perusterveydenhuoltoa ja erikoissairaanhoidtoa sekä sosiaalihuoltoa.

Omaishoito: Vanhuksen, vammaisen tai sairaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä kotiloissa omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla. Omaishoitajalla tarkoitetaan tässä henkilöä, joka on tehnyt kunnan kanssa omaishoitosopimuksen.

Osastohoito: Lääketieteellisin perustein toteutettava sairaalahoito, johon potilaat siirtyvät esimerkiksi päivystyksen kautta tai leikkauksen jälkeen. Osastoilla työskentelee moniammatillinen henkilöstö, kuten lääkärit, hoitajat ja kuntoutustyöntekijät.

Palliatiivinen hoito: Parantumattoman ja etenevän sairauden oireita lievittävää hoitoa, jolla parannetaan elämän laatua ja vähennetään kärsimystä.

Palveluohjaus ja -neuvonta: Palveluneuvonnalla tarkoitetaan yleistason ohjausta ja tietoa. Palveluohjaus on ammattilaisen asiakkaalle antamaa syventävää palveluihin liittyvää tietoa, ohjausta ja arviointia.

Palveluseteli: (tässä) hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalvelun saajalle myöntämä sitoumus korvata yksityisen palvelun kustannukset ennalta määrättyyn arvoon asti.

Hyvinvointialue hyväksyy yksityiset palvelujen tuottajat, joiden palvelujen maksamiseen asiakas voi käyttää hyvinvointialueen myöntämää palveluseteliä.

Palvelustrategia: Hyvinvointialueen on lain mukaan laadittava strategia toimintansa ohjaamiseksi ja tavoitteiden asettamiseksi. Tämän osana on laadittava myös sote-palveluja koskeva palvelustrategia, jossa linjataan palveluiden toteuttamisesta.

Palvelutasopäätös: Aluevaltuuston tulee hyväksyä sekä pelastuksen että ensihoidon palveluita koskevat palvelutasopäätökset, jossa määritellään toiminnan tavoitteet ja sisällöt ja mm. tavoittamisajat.

Perhehoito: Henkilön ympärivuorokautisen huolenpidon järjestäminen hänen oman kotinsa ulkopuolella yksityiskodissa. Perhehoitoa järjestetään esimerkiksi lastensuojelun sijaishuollossa, ikäihmisten hoidossa tai kehitysvammaisten tai mielenterveyskuntoutujien huolenpidon palvelumuotona.

Perhekeskus: lapsille, nuorille ja perheille suunnatut hyvinvointia ja terveyttä sekä kasvua ja kehitystä edistävät sekä varhaisen tuen, hoidon ja kuntoutuksen palvelut.

Perusterveydenhuolto: Perusterveydenhuollon palveluita tuotetaan sosiaali- ja terveyskeskuksissa osana kansanterveystyötä. Palveluita ovat muun muassa neuvola-, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut,

avosairaanhoidon yleislääketieteen tasoinen vastaanotto toiminta, suun terveydenhuolto, perustason mielenterveys- ja päihdehoito ja kuntoutus.

Sairaalahoito: Potilaan elintoimintojen ympärivuorokautinen hoito, vakauttaminen tai tarkkailu sairauden hoidon tai diagnostisten tutkimusten vuoksi.

Skaalautuminen: Mukautuminen (kasvaminen tai pieneneminen) suhteessa toiseen tekijään, esimerkiksi väestöön.

Sote-integraatio: Palveluiden yhteistoiminta, esimerkiksi perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon ja sosiaalipalvelujen välillä. Integraatiolla tavoitellaan palvelujärjestelmän tehokkaampaa toimintaa ja palveluiden laadun paranemista. Sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestäjän tai tuottajan tehtävänä on tarvittaessa muodostaa asiakkaalle kokonaisuus hänen tarvitsemistaan palveluista.

Sote-keskus: Sote-keskukset kokoavat moniammatillisesti yhteen aiemmat terveysasemien ja sosiaalitoimen lähi- ja etäpalvelut. Ne voivat sisältää perinteisiä vastaanottopalveluita, digitaalisia palveluita tai liikkuvia palveluita. Näihin kuuluvat erityisesti:

- Hoidon tarpeen arviointi ja perusterveydenhuollon hoitaja- ja lääkäripalvelut
- Asiakas- ja palveluohjaus (ml. palvelutarpeen arviointi)
- Lapsiperheiden ja aikuissosiaalityön palvelut
- Toimintakykyä tukeva kuntoutustoiminta

Strategia: Suunnitelma, jolla pidemmällä aikavälillä toteutetaan tavoitteet ja vastataan eri haasteisiin.

Vuorohoito: (tässä) Omaishoitajan lakisääteisiin vapaapäiviin ja hoitavan omaisen lomaan ja lepoon tarkoitettua ympärivuorokautinen hoitoa asiakkaille.

Yhteisöllinen asuminen: Yhteisölliseen asumiseen kuuluu asiakkaalle yksilöllisen tarpeen mukaisesti sopiva asunto sekä sosiaalista kanssakäymistä edistävää palvelua. Tavoitteena on, että asiakas voi asua mielekkäässä asumisympäristössä myös toimintakyvyn tai terveyden heikentyessä. Yhteisölliseen asumiseen on saatavilla tueksi tarvittavia palveluja (esim. kotihoito).

Yhteistoiminta-alue (YTA): Sote-uudistuksessa muodostettiin viisi yhteistoiminta-aluetta sosiaali- ja terveydenhuollon alueellista yhteensovittamista, kehittämistä ja yhteistyötä varten. Kainuu kuuluu Pohjois-Suomen yhteistyöalueeseen.

Keskeinen lainsäädäntö:

Laki hyvinvointialueesta (611/2021)

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021)

Laki pelastustoimen järjestämisestä (613/2021)

Laki hyvinvointialueiden rahoituksesta (617/2021)

Terveydenhuoltolaki (1326/2010)

Sosiaalihuoltolaki (1301/2014)

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä (569/2009)